

Aan:

- de woordvoerders landbouw van de Tweede Kamer
- de leden van de programmacommissies van de politieke partijen die zullen deelnemen aan de Tweede Kamerverkiezingen 2023

betr.: hoogste tijd voor een burgerberaad over de toekomst van de landbouw!

Amersfoort, 20 augustus 2023

Geachte dame, heer,

Het lukt Nederland maar niet om het eens te worden over een visie voor de toekomst van de landbouw. Politiek en belangenpartijen komen er, ondanks uitgebreide praat- en overlegsessies, niet uit. Intussen zitten de boeren zonder een duidelijk perspectief. Hoogste tijd om het anders te doen: laat de maatschappij zelf de richting mee bepalen. Dat kan door een burgerberaad te organiseren. Het aantreden van een nieuw kabinet biedt daarvoor de mogelijkheid. U kunt, als leden van de programmacommissie daarvoor een voorzet doen door voor te stellen om het initiatief voor een burgerberaad op te nemen in uw partijprogramma.

Burgerakkoord

Een burgerberaad helpt om voorbij alle tegengestelde belangen te komen, tegenstellingen die de afgelopen jaren eerder groter dan kleiner zijn geworden. Burgers (en boeren) zijn namelijk prima in staat om met elkaar te bepalen waar zij naartoe willen en om met hulp van experts daar passende oplossingen bij te zoeken en te vinden. Het burgerakkoord, zo heet het resultaat van zo'n burgerberaad, met daarin alle overeengekomen voorstellen en oplossingen, wordt voorgelegd aan de politiek. U kunt die uitkomsten vervolgens omzetten in beleid met een breed draagvlak van boeren en burgerij. Dat brede draagvlak is de meest waardevolle opbrengst van het burgerberaad.

Vertrouwen

Draagvlak, of met andere woorden: vertrouwen van boeren en burgers, komt niet zomaar aanwaaien. Daar moet echt wel iets voor gebeuren. Boeren en burgers die zelf met elkaar aan de slag gaan om beleid te maken kunnen voor dat draagvlak zorgen, dat is intussen wel gebleken. Een mooi voorbeeld is het burgerberaad G1000Zuid-Holland, over de toekomst van het platteland, wat dit voorjaar georganiseerd is door de provincie Zuid-Holland. Of de Voedsel1000 enkele jaren geleden door de provincie Noord-Brabant. Het succes van onder andere deze projecten was voor de SER aanleiding om in haar advies over een op te stellen landbouwakkoord ook een voorstel voor een burgerberaad op te nemen. LNV heeft ons in 2021 gevraagd om een concreet voorstel voor zo'n Burgerberaad over de toekomst van de Landbouw gedetailleerd uit te werken. Er ligt dus al een compleet draaiboek klaar dat direct uitvoerbaar is!

Meer dan alleen inwoners

Omdat de toekomst van de landbouw over de toekomst van het platteland gaat, nemen wat ons betreft inwoners uit alle gemeenten van Nederland deel aan het burgerberaad. Loting zorgt voor een zo groot mogelijke representatie van deelnemers, zodat zoveel mogelijk mensen zichzelf vertegenwoordigd zien in het burgerberaad. Om ervoor te zorgen dat het burgerberaad de polarisatie rond dit dossier daadwerkelijk doorbreekt en er door dit burgerberaad echt iets verandert krijgen ook de (lokale en provinciale) politiek en ambtenaren, grondeigenaren en terreinbeheerders (boeren) de mogelijkheid om een plek aan tafel te krijgen en deel te nemen aan de dialoog. Uit ervaring met een dertigtal burgerberaden op verschillende plaatsen in Nederland weten we dat als je iets wilt veranderen een beraad met alleen inwoners niet voldoende is. Je hebt dan ook andere vertegenwoordigers van de gemeenschap aan tafel nodig. Het burgerberaad telt dan ook al gauw zo'n 1.000 deelnemers, wat ons betreft dé manier om recht te doen aan alle verschillende belangen en opvattingen.

Het beraad

Het burgerberaad duurt acht maanden. Elke maand komen de deelnemers een weekend bij elkaar op een centrale plek in Nederland om met elkaar een toekomst voor de landbouw uit te stippelen. Ze leggen hun ideeën voor aan experts en bespreken die met belangenbehartigers en boeren. Met die input gaan zij aan de slag om tot concrete voorstellen te komen.

Het resultaat is het burgerakkoord, dat de politiek vervolgens vertaalt naar beleid én - minstens zo belangrijk - waar partijen in de samenleving direct mee aan de slag kunnen. Veel obstakels blijken na een burgerberaad namelijk verdwenen. In een zorgvuldig uitgevoerd burgerberaad wordt echt geluisterd naar elkaar, ook als er tegengestelde belangen zijn. Omdat het burgerberaad een veilige omgeving is en iedereen uitgenodigd wordt om 'als zichzelf' (zonder last of ruggespraak) mee te doen, en niet namens een partij of een belangengroep. Dan is het mogelijk met elkaar te spreken over de grenzen van het eigen gelijk heen, over wat écht belangrijk is. Dit doet wonderen. In de afgelopen jaren hebben we op allerlei plekken letterlijk zien gebeuren hoe partijen en individuen, die eerst lijnrecht tegenover elkaar stonden, met behulp van dit proces tot gezamenlijke, breed gedragen standpunten kwamen.

Versnelling

Een burgerberaad op deze manier is géén experiment. Wij werken nauw samen met de stichting G1000.nu - een organisatie zonder winstoogmerk die zich inzet voor het burgerberaad in Nederland - die de afgelopen tien jaar een aanpak ontwikkeld heeft en –zoals gezegd- op meer dan dertig plaatsen heeft laten zien dat die werkt. Op basis van die ervaring durven wij te stellen dat een goed uitgevoerd burgerberaad voor een doorbraak in de huidige patstelling en een enorme versnelling in de zo gewenste landbouwtransitie kan zorgen. Wat er nodig is om dit te realiseren, naast tijd en geld, is *commitment* van overheid en politiek. De nieuwe regering zegt vooraf toe dat zij de voorstellen in het burgerakkoord zal uitvoeren, dan wel dat zij publiekelijk motiveert waarom dat (in sommige gevallen) niet kan. Dit zorgt ervoor dat het burgerakkoord niet in een la verdwijnt.

Oproep

Door de val van het kabinet lijken alle processen om een nieuwe visie op de toekomst van onze landbouw te formuleren, stil te staan. Intussen lopen de spanningen onder bijvoorbeeld de boeren verder op. Vier jaar na de rechterlijke uitspraak over de noodzakelijke beperking van de stikstofuitstoot is er nog steeds geen duidelijkheid voor boer, bouw en industrie. Je kunt als nieuw kabinet straks nog een keer proberen om met alle partijen aan tafel tot een landbouwakkoord te komen binnen de smalle marges van technische aanpassingen, innovaties en weer nieuwe overheidsregels. Je kunt de nieuwe minister nog een keer voor de onmogelijke taak zetten om iedereen tevreden te stellen. Of je geeft de zoektocht naar een nieuwe visie op de toekomst van de landbouw vrij in een burgerberaad, om met de inzichten en de overeenstemming die daaruit ontstaan een beleid te maken wat écht geworteld is in de maatschappij. Wij roepen u op om dit initiatief op te nemen in uw verkiezingsprogramma. En uiteraard zijn wij beschikbaar voor een nadere toelichting op ons voorstel.

De Initiatiefgroep G1000Landbouw

Dirk-Jan Schoonman - 0651012641

Harm van Dijk - 0683995171

Ellen Maassen

Majella Schoonman

Ton Cornelissen

Reinout de Groen

Hans-Peter Westerbeek

Peter Haring

Henk Gerbers

Meer informatie: www.g1000landbouw.nl